

NATUURTOETS REINIER DE GRAATWEG DELFT

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Gemeente Delft
Contactpersoon: Dhr. D. van Rees
Adres: Postbus 78
2600 ME Delft
Tel: 015-2602744
E-mail: dvrees@delft.nl

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch
Adres: Postbus 38
2910 AA Nieuwerkerk a/d IJssel
Bezoekadres: 's-Gravenweg 318-D
2911 BK Nieuwerkerk a/d IJssel
Tel: 0180 322840
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Auteur: Ing. J. Koorevaar
Kwaliteitscontrole: Ing. M. Groeneveld

Projectcode: GDNA1702
Status: Eindconcept
Datum: 18-9-2017

Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Economische Zaken gestelde eisen.

Adviesbureau E.C.O. Logisch is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Natuurbeschermingswetgeving	4
1.2.1	Gebiedsbescherming	4
1.2.2	Soortbescherming	4
1.2.3	Ontheffing en gedragscode	5
1.3	Leeswijzer	5
2	Projectgebied en ontwikkelingen.....	6
2.1	Projectgebied	6
2.2	Ontwikkelingen.....	6
3	Toetsing Wet natuurbescherming.....	8
3.1	Bronnenonderzoek.....	8
3.2	Habitatscan	8
3.2.1	Zoogdieren	8
3.2.2	Vogels.....	10
3.2.3	Amfibieën.....	11
3.2.4	Reptielen	11
3.2.5	Vissen.....	11
3.2.6	Ongewervelden	11
3.2.7	Vaatplanten	11
3.2.8	Mogelijk aanwezige beschermde soorten en functies	12
3.3	Effecten.....	12
3.3.1	Effecten ontwikkelingen	12
3.4	Aanbevelingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming	12
3.4.1	Aanvullende inventarisaties projectgebied	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.4.2	Mitigerende maatregelen	12
3.4.3	Ontheffing Wet natuurbescherming	13
4	Beschermde natuurgebieden	13
4.1	Effecten.....	13
5	Conclusies en aanbevelingen	14
5.1	Conclusies	14
5.2	Aanbevelingen	14
6	Literatuur.....	15
Bijlage 1:	Foto-impressie.....	16
Bijlage 2:	Tabel mogelijk aanwezige soorten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

De gemeente Delft is voornemens een aanpassing aan de Reinier de Graafweg in de gemeente Delft uit te voeren. Hierbij wordt de weg verbreed waarbij bomen komen te vervallen. Omdat nog niet volledig duidelijk is welke bomen komen te vervallen zijn alle bomen in het onderzoek meegenomen. Rond de noordwestelijk gelegen woonflat worden daarnaast een plantsoen en een parkeerplaats heringericht. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

De initiatiefnemer van een ruimtelijke ontwikkeling dient er voor zorg te dragen dat de Wet natuurbescherming niet wordt overtreden. Om deze reden is een toetsing van de geplande ontwikkeling aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Hiermee dient te worden onderbouwd of er door de beoogde ontwikkeling geen beschermde soorten of natuurgebieden negatief worden beïnvloed. Indien overtreding niet zonder meer kan worden uitgesloten is mogelijk aanvullend onderzoek en / of een ontheffing noodzakelijk. In deze natuurtoets wordt geadviseerd over de vervolgstappen en of de ontwikkeling redelijkerwijs uitvoerbaar is.

1.2 NATUURBESCHERMINGSWETGEVING

De Wet natuurbescherming beslaat zowel soortbescherming als gebiedsbescherming. Daarnaast is gebiedsbescherming in Nederland geregeld via beleid uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Het gaat om soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen deze nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de wet. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

1.2.1 GEBIEDSBESCHERMING

Natura 2000-gebieden

Het is conform artikel 2.8, tweede lid van de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De regels omtrent NNN gebieden zijn door het Rijk en de provincies met elkaar afgesproken. De afspraken zijn vastgelegd in het document 'Spelregels EHS'. Het ruimtelijke beleid voor de NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. In het NNN geldt daarom het 'nee, tenzij'-regime. Of een ingreep mag worden uitgevoerd in de NNN, hangt naast de instandhouding van de omvang van het NNN, in eerste instantie af van de mate van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.

1.2.2 SOORTBESCHERMING

Europees beschermde soorten - Vogels

De verbodsbepalingen voor wat betreft vogels zijn opgenomen in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.1 Wnb.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Europees beschermde soorten - Overige soortgroepen

De verbodsbepalingen voor wat betreft Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.5 Wnb.

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

De verbodsbepalingen voor wat betreft nationaal beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.10 Wnb.

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

1.2.3 ONTHEFFING EN GEDRAGSCODE

Voor het overtreden van de verboden uit de bovengenoemde artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming kan een ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.

Ook kan er mogelijk middels een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten. De huidige gedragscodes zijn nog niet afgestemd op dan wel goedgekeurd door de Minister van Economische Zaken voor handelingen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen met effecten op Europees beschermde soorten.

1.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het projectgebied gegeven. Daarnaast wordt omschreven welke ontwikkeling hier gepland is.

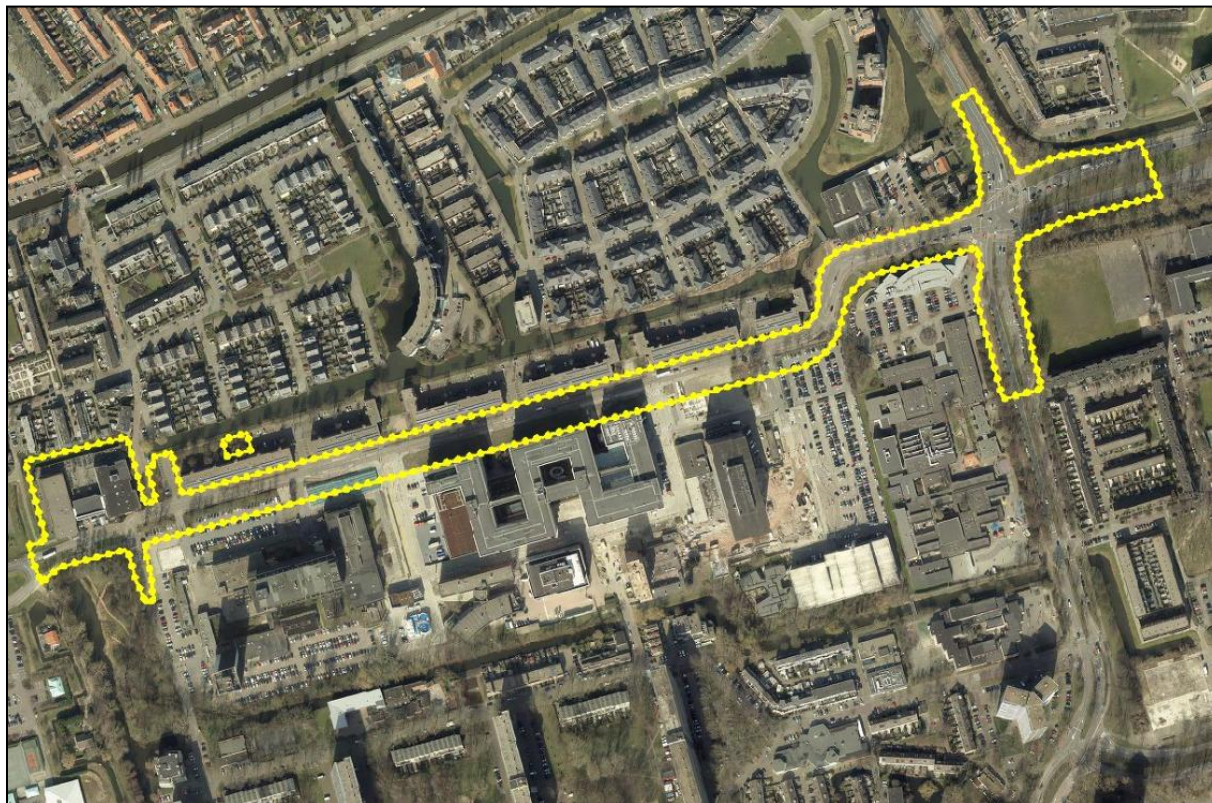
In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het bronnenonderzoek en de habitatscan weergegeven, waarbij de effectanalyse ten aanzien van de Wet natuurbescherming is opgenomen.

Hoofdstuk 4 geeft weer welke middels de Wet natuurbescherming beschermde gebieden in de omgeving van de projectgebieden voorkomen. Tevens zal hier worden aangegeven in welke mate de geplande ontwikkeling van invloed zal zijn op deze gebieden.

2 PROJECTGEBIED EN ONTWIKKELINGEN

2.1 PROJECTGEBIED

Het projectgebied is gelegen in de gemeente Delft in kilometerhokken: 82-445, 82-446, 83-445 en 83-446. Figuur 1 geeft de globale ligging van het projectgebied weer.

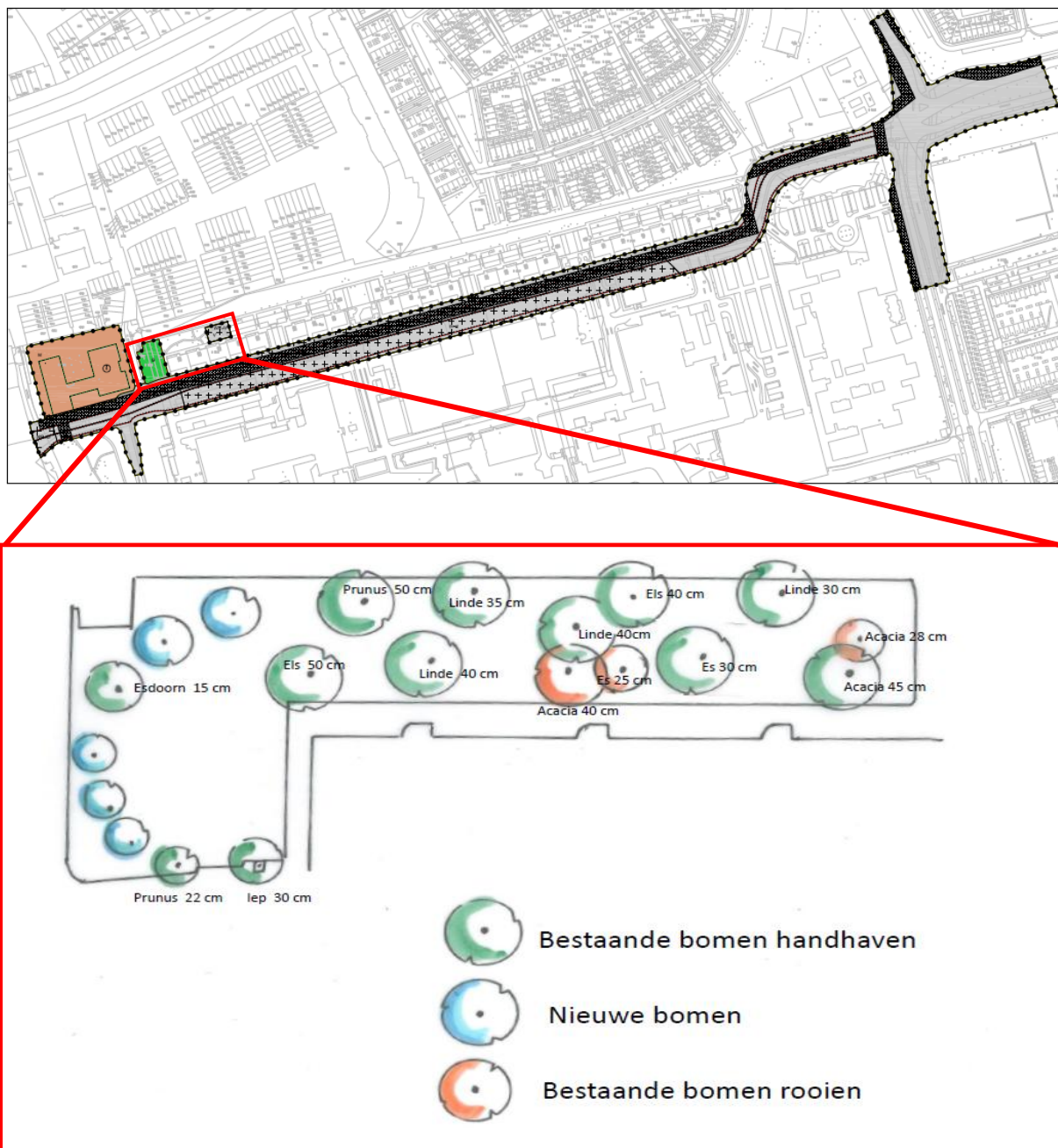
Figuur 1. Ligging projectgebied

Het projectgebied is gelegen binnen de bebouwde kom van de gemeente Delft. Het projectgebied grenst in het westen direct aan Den Hoorn (gemeente Midden-Delfland). Het projectgebied bestaat voor het overgrote deel uit een tweebaans rijweg met fietspaden aan weerszijden. Aan de noordzijde van de Reinier de Graafweg bevinden zich voornamelijk woonflats van drie etages hoog. Aan de zuidzijde van de weg bevindt zich bebouwing van het Reinier de Graaf Gasthuis. Het betreft zowel nieuwbouw als oude leegstaande bebouwing en parkeerplaatsen. Aan de zuidoostzijde is daarnaast een kantoorgebouw van de Rabobank aanwezig. In het noordwesten is een vestiging van het Stanislascollege aanwezig.

De aanwezige groenstructuren bestaan voornamelijk uit bomen in rijvorm, kruidenrijke bermen, grasbermen, gazon en plantsoenen met heesters. De bomen zijn voornamelijk halfwas of jong met uitzondering van enkele volgroeide populieren. In bijlage 1 is een impressie van het projectgebied weergegeven.

2.2 ONTWIKKELINGEN

De gemeente Delft is voornemens om de Reinier de Graafweg te verbreden. In de nieuwe situatie komen er twee gescheiden rijbanen, één vrijliggend fietspad voor twee richtingen en een vrijliggende busbaan (zie afbeelding 2). Tussen de diverse onderdelen worden bermen dan wel groenstroken met bomen aangelegd. Bij het uitvoeren van de ontwikkeling zal de huidige bestrating worden open gebroken. Vanwege de aanpassingen in het ruimtegebruik dienen er bomen te worden gekapt. Daarnaast zal er een geluidswerende vliesgevel worden geplaatst tussen het Stanislascollege en de Reiner de Graafweg. Rond de noordwestelijk gelegen woonflat worden tevens een plantsoen en een parkeerplaats heringericht. Hierbij worden enkele bomen verwijderd en wordt de parkeerplaats omgevormd naar bomen en struweel op gazon (zie figuur 2).

Figuur 2: Geplande ontwikkeling

3 TOETSING WET NATUURBESCHERMING

3.1 BRONNENONDERZOEK

Om een goede inschatting te kunnen maken welke beschermde soorten mogelijk gebruik maken van het projectgebied heeft een literatuurstudie plaatsgevonden. Hierbij zijn diverse bronnen met verspreidingsgegevens geraadpleegd. De geraadpleegde bronnen zijn onder andere: verspreidingsatlassen van de verschillende soortgroepen, eerder in de regio uitgevoerde onderzoeken, in de regio actieve werkgroepen en PGO's, databanken met verspreidingsgegevens (waaronder de NDFF) en het aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebieden. Daarnaast zijn alle beschermde natuurgebieden in de omgeving van het projectgebied in kaart gebracht. Uit het bronnenonderzoek volgt een lijst met beschermde soorten welke mogelijk in het projectgebied voor kunnen komen. De geraadpleegde bronnen zijn doorgaans op uurhok-niveau, waardoor ook soorten welke bekend zijn uit de ruimere omgeving van het projectgebied zijn inbegrepen. Deze soorten hoeven niet direct in het projectgebied te worden verwacht.

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van alle beschermde soorten die bekend zijn voor te komen in de omgeving van het projectgebied.

Provinciale vrijstelling

De 'Verordening vrijstellingen soorten' betreft een vrijstelling van het verbod op doden en verstoren bij bestendig beheer en gebruik en ruimtelijke ingrepen. Voor de provincie Zuid-Holland zijn middels artikel 8.1 van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland soorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Dit is geen vrijbrief, de zorgplicht blijft van toepassing voor de vrijgestelde soorten.

3.2 HABITATSCAN

Tijdens de habitatscan is het projectgebied bezocht om te kijken of de uit de omgeving bekende soorten ook daadwerkelijk in het gebied voor kunnen komen, rekening houdend met het aanwezige habitat, de habitateisen en de verspreidingsgegevens van de betreffende soorten. Daarnaast kunnen er tijdens het veldbezoek nog soorten worden toegevoegd als het habitat geschikt lijkt voor de betreffende soort. De habitatscan heeft plaatsgevonden op 21 maart 2016.

3.2.1 ZOOGDIEREN

Bij de quickscan is geconstateerd dat de bomenrijen mogelijk deel uit kunnen maken van vaste vliegroutes van vleermuizen. Ook kunnen deze onderdeel uitmaken van foerageergebied van vleermuizen. Omdat de Reinier de Graafweg een verbinding is tussen de stad en de groenrijke Kerkpolder is de aanwezigheid van een vaste vliegroute van vleermuizen in het projectgebied zeer goed mogelijk. In de directe omgeving zijn daarnaast veel alternatieven aanwezig.

De opstanden aan de Reinier de Graafweg bestaan voornamelijk uit halfwas en jonge bomen zonder holtes. In het westelijke deel bevinden zich enkele grote populieren waar in rotte delen hout spechtengaten zijn waargenomen. Ook in een boom aan de westzijde van het Stanislascollege is een holte waargenomen. Aan de noordoostzijde zijn enkele platanen met holtes aanwezig. In een te verwijderen acacia zijn holtes aanwezig op 6 meter en op 2,5 meter. Daarnaast bevinden zich boomholten in een bos buiten de projectgrenzen. De holtes bieden geschikte habitat voor verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen als de ruige dwergvleermuis.

De bebouwing bestaat aan de noordzijde voornamelijk uit vrijwel identieke woonflats. De flats zijn uit baksteen opgetrokken en zijn voorzien van een plat dak met een smalle metalen dakrand. In de woonflats zijn open stootvoegen aanwezig. Aan de straatzijde zijn balkons aanwezig. Daarnaast bevindt zich aan de westzijde het Stanislascollege waarin tevens open stootvoegen aanwezig zijn.

Aan de noordoostzijde is een garagebedrijf aanwezig en aan de zuidoostzijde bevindt zich een gebouw van de Rabobank. Aan de zuidzijde bevinden zich daarnaast enkele slooppanden en nieuwbouw van het Reinier de Graaf Gasthuis. De nieuwbouw lijkt mede door de strakke afwerking en het materiaalgebruik niet geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

De slooppanden en overige bebouwing welke buiten het bestemmingsplangebied liggen, bieden mogelijk wel geschikte habitat voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De open stootvoegen bieden toegang aan de spouwmuur van het gebouw. Dit biedt mogelijkheden voor vleermuizen om hier een verblijfplaats te hebben. Ook spleten bij de balkons aan de straatzijde bieden mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

Algemene zoogdieren als de egel, bosmuis en huisspitsmuis kunnen gebruik maken van de groenstructuren in het projectgebied.

Aanvullend onderzoek vleermuizen

Op basis van bronnenonderzoek en aanwezigheid van geschikte habitat, kan het projectgebied verblijfplaatsen bieden aan vleermuizen. Dit is in 2016 onderzocht conform het Vleermuisprotocol 2013¹. Het inventariseren van vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijven, paarverblijven en zwermplaatsen, winterverblijven en vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen. In tabel 1 is hiervan een overzicht weergegeven

Tabel 1: Overzicht inventarisaties

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
18-05-2016	03:42 – 05:42	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 3, 12 °C
19-05-2016	21:36 – 23:36	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 2, 13 °C
30-06-2016	22:05 – 00:05	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Geheel bewolkt, windkracht 4, 16 °C
19-08-2016	22:30 – 00:30	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Half tot zwaar bewolkt, windkracht 3, 14 °C
15-09-2016	05:18 – 07:18	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Licht bewolkt, windkracht 2, 17 °C

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt standaard met de Petersson D240X of een vergelijkbare detector. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijke gehoor. Tevens kunnen de geluiden worden opgenomen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld. De bezoekdata en weersomstandigheden zijn weergegeven in tabel 2. De waarnemers zijn K. den Hartogh Msc. en ing. M. Bouma.

Resultaten onderzoek vleermuizen

Binnen het projectgebied zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen. Van de laatvlieger en de rosse vleermuis betreft het enkel overvliegende exemplaren waarbij geen binding aan de structuren van het projectgebied is waargenomen. Per onderzochte functie wordt het gebruik van het projectgebied nader toegelicht. In bijlage 3 zijn de resultaten van het onderzoek op kaart weergegeven.

Zomer- en kraamverblijfplaatsen

In deze periode zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen in de bomen en/of in het Stanislascollege. Wel is een vaste vliegroute waargenomen van de gewone dwergvleermuis. Een kolonie van de gewone dwergvleermuis is op basis van de vliegroute ten noorden van het projectgebied te verwachten. Daarnaast zijn de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis foeragerend waargenomen in het projectgebied. Hierbij werd voornamelijk de waterzone ten noorden van de woonflats gebruikt door gewone dwergvleermuizen en een enkele ruige dwergvleermuis.

Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

In deze periode zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen in de bomen of het Stanislascollege. Wel is aan de oostzijde van het Stanislascollege een baltsterritorium aanwezig van een gewone dwergvleermuis. Deze is niet invliegend waargenomen tijdens een ochtendronde en heeft vermoedelijk elders in de omgeving zijn verblijfplaats. In de woonflats zijn meerdere paarverblijven waargenomen van gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen. Het te herinrichten plantsoen wordt gebruikt door een ruige dwergvleermuis en een gewone dwergvleermuis als baltsterritorium. In de bomen van het plantsoen zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen. Deze kunnen worden uitgesloten. Het plantsoen is niet van essentieel belang voor de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

¹ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2013. Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013

Winterverblijfplaatsen

De bebouwing bevat geschikte winterverblijfplaatsen voor vleermuizen in de spouwmuren. Deze zijn vorstvrij. De waargenomen paarverblijven bevinden zich allen in de spouwmuren van de woonflats. Van deze verblijfplaatsen mag worden uitgegaan dat deze ook in de winterperiode door de betreffende vleermuizen worden gebruikt.

Tijdens de inventarisaties in het najaar zijn geen zwermactiviteiten van vleermuizen bij potentiële massawinterverblijfplaatsen waargenomen. Er zijn op basis van zwermgedrag dan ook geen indicaties van een massawinterverblijfplaats waargenomen.

Vliegroutes en foerageergebieden

In de kraamperiode is een vaste vliegroute van ten minste 15 exemplaren van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze loopt over het Mozartpad langs het Stanislascollege. De gewone dwergvleermuizen steken hierbij de Reinier de Graafweg over en vervolgen hun weg langs het bosje over Jan Thomélaan. Deze vliegroute is een essentieel onderdeel van een (kraam)verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

Het te herinrichten plantsoen wordt daarnaast gebruikt als foerageergebied door enkele gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen. De bomen langs de Reinier de Graafweg worden door enkele gewone en ruige dwergvleermuizen sporadisch gebruikt als foerageergebied. Dit maakt geen essentieel onderdeel uit van het leefgebied van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

3.2.2 VOGELS

De te herinrichten parkeerplaats bestaat uit bestrating met een heestervak waarin kleine bomen zijn gesitueerd. Aan de noordzijde van de Reinier de Graafweg hebben de woningen kleine voortuinen. Hier zijn struiken, bomen en overige tuinbeplanting aanwezig. In deze tuinen en in de heestervakken zijn nesten van algemene broedvogels te verwachten.

In het uiterste zuidwestelijk deel bevindt zich een klein bos aan een watergang. Dit bos bevindt zich grotendeels buiten de projectgrenzen, maar omdat het direct grenst aan het projectgebied ligt het mogelijk wel binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. In het bos zijn meerdere nesten waargenomen en bomen met holtes. Het te herinrichten plantsoen bestaat uit opstanden van o.a. acacia en lindes, lage struiken en gazon. Door het plantsoen loopt een wandelpad.

Figuur 3: Potentiële jaarrond beschermde nesten

In meerdere bomen zijn daarnaast grote nesten waargenomen. Enkele daarvan zijn in gebruik door zwarte kraai of ekster. Enkele nesten bieden mogelijk geschikte nestlocaties voor de sperwer en de ransuil (zie figuur 3). De ransuil broedt in de periode maart - april. Omdat deze niet in de nabijheid van de nesten is waargenomen en er ook geen sporen (braakballen) zijn waargenomen is het voorkomen van een nestlocatie van de ransuil niet aannemelijk.

In de bebouwing zijn weinig mogelijkheden voor jaarrond beschermde vogels als huismus en gierzwaluw aanwezig. Huismussen zijn tijdens de habitatscan niet in het projectgebied waargenomen. Deze worden dan ook niet verwacht voor te komen. Effecten op mogelijk aanwezige gierzwaluwen worden niet verwacht omdat de bebouwing behouden blijft.

Aanvullend onderzoek sperwer

Op basis van bronnenonderzoek en habitat kunnen zich nestlocaties van de sperwer in het projectgebied worden verwacht. Er heeft derhalve in 2016 aanvullend onderzoek plaatsgevonden. Het inventariseren van de sperwer heeft plaatsgevonden in de periode 15 mei – 15 juli. Hierbij zijn de potentiële nesten met een telescoop onderzocht. De bezoekdata en weersomstandigheden zijn weergegeven in tabel 2. De waarnemers zijn K. den Hartogh Msc. en ing. M. Bouma.

Tabel 2: Overzicht inventarisaties

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
18-05-2016	06:00 – 07:00	Broedvogels	Sperwer	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 3, 12°C
17-06-2016	09:00 – 10:00	Broedvogels	Sperwer	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 2, 17 °C
30-06-2016	21:00 – 22:00	Broedvogels	Sperwer	Geheel bewolkt, windkracht 4, 18 °C

Resultaten onderzoek sperwer

Bij het onderzoek naar de sperwer zijn er geen nestlocaties of individuen van de sperwer waargenomen in het projectgebied. Een jaarrond beschermde nestlocatie is dan ook niet in het projectgebied aanwezig.

3.2.3 AMFIBIEËN

In het projectgebied bevinden zich geen wateren. Het projectgebied grenst wel direct aan water. Aan de west- en noordzijde van het Stanislascollege bevindt zich een watergang van enkele meters breed. Voor de platte schijfhoren is er geen geschikt habitat aanwezig in de watergang.

Aan de achterzijde van de woonflats ten noorden van de Reinier de Graafweg loopt een watergang parallel langs het projectgebied waarvan de breedte varieert tussen circa 7 en 17 meter. Aan de zuidzijde van de watergang is de oever beschoeid. Op de oever zijn enkele exemplaren van de gewone dotterbloem waargenomen. Effecten op deze watergang en de oever worden echter niet verwacht, omdat deze op voldoende afstand van de werkzaamheden liggen.

3.2.4 REPTIELEN

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde reptielen in de omgeving van het projectgebied. Deze worden dan ook niet verwacht voor te komen in het projectgebied.

3.2.5 VISSEN

Uit de omgeving van het projectgebied is de beschermde soort bittervoorn bekend. Op 30 maart 2016 zijn de aanwezige watergangen bemonsterd. Hierbij zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen. Wel zijn er exemplaren van de baars en tiendoornige stekelbaars waargenomen.

3.2.6 ONGEWERVELDEN

De groep beschermde ongewervelden bestaat uit dagvlinders, libellen, kevers en weekdieren. De platte schijfhoren, een waterslak, is bekend voor te komen in de ruimere omgeving van het projectgebied. Deze soort is beschermd middels de Wet natuurbescherming. Geschikt habitat ontbreekt voor deze soort. Overige beschermde ongewervelden zijn niet bekend uit de omgeving van het projectgebied.

3.2.7 VAATPLANTEN

In het projectgebied zijn geen beschermde vaatplanten waargenomen. Het aanwezige habitat en het gebruik en onderhoud hiervan biedt weinig mogelijkheden voor standplaatsen van beschermde vaatplanten. Deze worden dan ook niet in het projectgebied verwacht voor te komen.

3.2.8 MOGELIJK AANWEZIGE BESCHERMDE SOORTEN EN FUNCTIES

Op basis van het bronnenonderzoek, de habitatscan en het aanvullende onderzoek, worden in het projectgebied de volgende functies verwacht:

- Vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen. Het betreft de soorten: de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Van de laatvlieger en de rosse vleermuis is geen binding met het projectgebied vastgesteld;
- Nestlocaties algemene broedvogels.

Daarnaast kunnen algemene zoogdieren als bosmuis, egel, huisspitsmuis en wezel en algemene amfibieën als gewone pad en bruine kikker in het projectgebied worden verwacht. Voor deze soorten geldt de provinciale vrijstelling. Wel is de zorgplicht van toepassing voor deze soorten.

3.3 EFFECTEN

Indien beschermde soorten in het projectgebied of binnen de invloedssfeer hiervan kunnen voorkomen, wordt onderzocht of de voorgenomen ontwikkeling effect heeft op deze soorten. Indien er effecten op deze soorten worden verwacht, zal worden gezocht naar compenserende of mitigerende maatregelen welke genomen kunnen worden tijdens de ontwikkeling om zo te voorkomen dat de Wet natuurbescherming wordt overtreden. Mochten deze maatregelen niet afdoende zijn, of praktisch niet in te passen in de plannen, zal mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk zijn.

3.3.1 EFFECTEN ONTWIKKELINGEN

Tijdelijke effecten

Naast het beoogde ruimtegebruik gaan de werkzaamheden vermoedelijk gepaard met effecten van tijdelijke invloed door hard geluid, trillingen, lichtuitstraling en grondverzet. Van deze typen verstoring kan vooral lichtuitstraling effecten hebben op beschermde soorten. Lichtuitstraling kan foeragerende en/of langs vliegende vleermuizen verstoren en kan zo ook een indirect effect hebben op de functionaliteit van een verblijfplaats van vleermuizen.

Permanente effecten

Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nesten zijn niet in de te kappen bomen en/of het Stanislascollege waargenomen. Permanente effecten op vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen en/of een jaarrond beschermd nest bij het kappen van bomen en/of bij het plaatsen van de vliesgevel worden daarom worden uitgesloten.

Het verwijderen van bomen langs de Reinier de Graafweg heeft een verwaarloosbaar effect op vleermuizen. De bomen worden sporadisch door enkele individuen gebruikt als foerageergebied. Een vaste vliegroute parallel langs de Reinier de Graafweg is niet waargenomen. Daarnaast blijft er in de directe omgeving voldoende en meer geschikt alternatief foerageergebied aanwezig. Ook het verwijderen van enkele bomen bij het te herinrichten plantsoen zal een verwaarloosbaar effect hebben op de aanwezige functies voor vleermuizen. De structuren van het plantsoen blijven grotendeels behouden. Het plantsoen wordt daarnaast uitgebreid en wordt hierdoor in de toekomst meer geschikt voor vleermuizen. De geluidschermen die mogelijk voor het Stanislascollege worden geplaatst vormen geen blokkade voor de vliegroute. Dat geldt ook voor de nieuwe inrichting van de weg. Een verstoring van de vaste vliegroute van de gewone dwergvleermuis is dan ook niet aan de orde.

3.4 AANBEVELINGEN TEN AANZIEN VAN DE WET NATUURBESCHERMING

3.4.1 MITIGERENDE MAATREGELEN

Om de plannen voor het projectgebied te realiseren zullen mogelijk bomen en struweel worden verwijderd. Het is aan te bevelen het verwijderen van bomen en struweel buiten het broedseizoen van vogels (globaal 15 maart - 15 juli) uit te voeren. De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. Ook broedgevallen buiten deze periode mogen niet verstoord worden. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden dient een aanvullende inspectie op broedvogels door een ecooloog te worden uitgevoerd om overtredingen te voorkomen.

De werkzaamheden dienen in één richting te worden uitgevoerd waardoor aanwezige fauna voor de werkzaamheden uit kunnen vluchten.

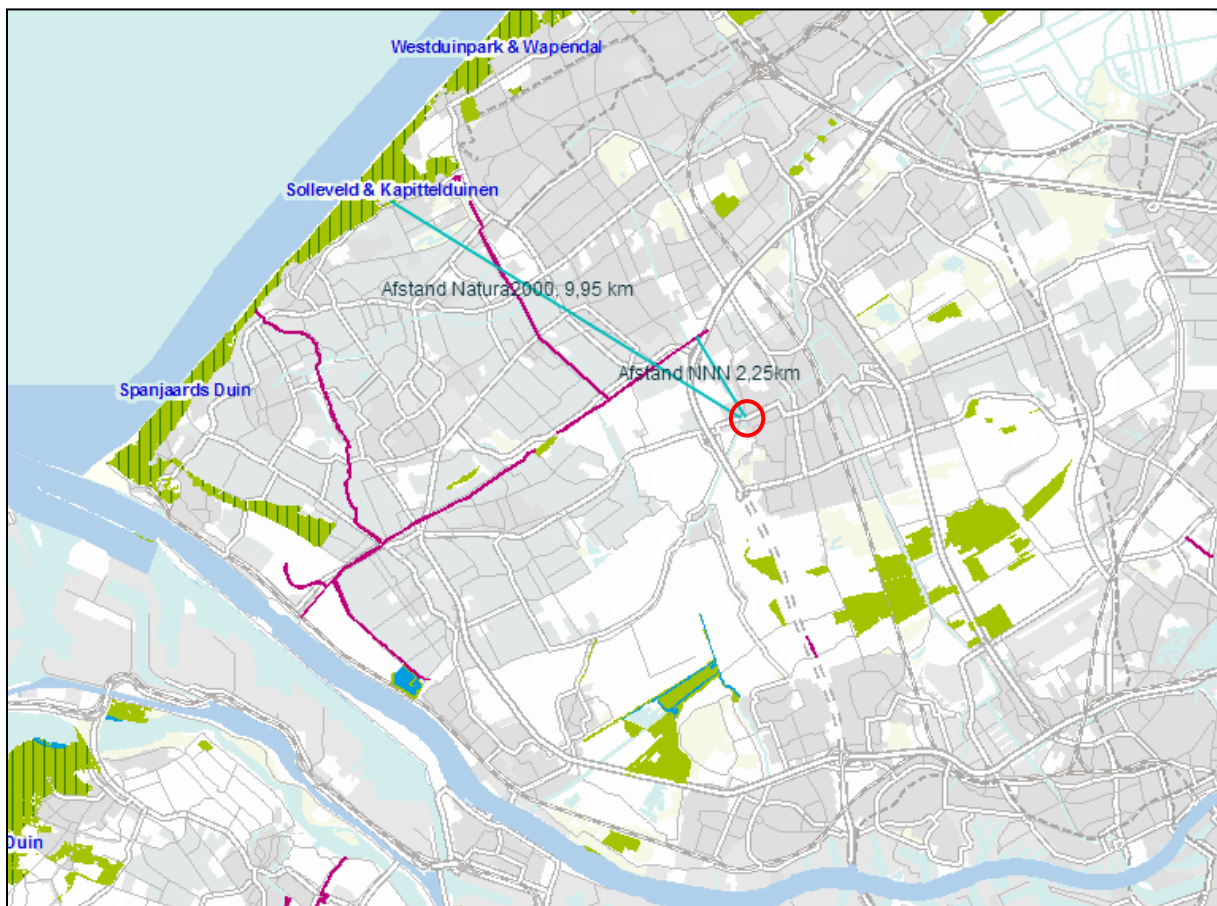
Om verstoring van foeragerende vleermuizen en vliegroutes van vleermuizen te voorkomen is het aan te bevelen de werkzaamheden overdag uit te voeren. Indien nachtelijke werkzaamheden niet voorkomen kunnen worden dan dient verlichting van het aanwezige struweel zoveel mogelijk te worden beperkt.

3.4.2 ONTHEFFING WET NATUURBESCHERMING

Wanneer verstoring van de vliegroute van vleermuizen over het Mozartpad langs het Stanislascollege niet kan worden voorkomen, dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. De werkzaamheden zullen echter geen negatieve effecten hebben op beschermde soorten, wanneer de mitigerende maatregelen in acht worden genomen. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is dan ook niet noodzakelijk.

4 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

Binnen het projectgebied zijn geen beschermde natuurgebieden aanwezig. De dichtstbijzijnde Natura 2000gebieden liggen op ca. 10 kilometer van het projectgebied en betreffen Solleveld & Kapittelduinen en Spanjaards Duin. Op ruim 2 kilometer van het projectgebied ligt een gedeelte van het NNN. Dit betreft een ecologische verbingszone.

Figuur 4: Projectgebied ten opzichte van beschermde natuur (geo.zuid-holland.nl)

4.1 EFFECTEN

Het projectgebied bevindt zich niet in de nabijheid van beschermde natuur. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden en delen van het NNN bevinden zich op voldoende afstand van het projectgebied om effecten uit te sluiten.

5.1 CONCLUSIES

De gemeente Delft is voornemens een aanpassing aan de Reinier de Graafweg in de gemeente Delft uit te voeren. Hierbij wordt de weg verbreed waarbij bomen komen te vervallen. Tevens wordt er een geluidswerende vliesgevel geplaatst voor het Stanislas college. Rond de noordwestelijk gelegen woonflat worden daarnaast een plantsoen en een parkeerplaats heringericht. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling. Onderzocht is of de werkzaamheden strijdig zijn met de Wet natuurbescherming.

Op basis van de quickscan is vastgesteld dat er mogelijk beschermde functies voor vleermuizen en de sperwer in het projectgebied aanwezig zijn. Om deze reden is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van de sperwer en de aanwezige functies van het projectgebied voor vleermuizen.

De sperwer is niet in het projectgebied waargenomen. Effecten op de sperwer zijn dan ook niet te verwachten.

In het projectgebied zijn bij het vleermuisonderzoek de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen. In de bomen binnen het projectgebied en het Stanislascollege zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen. In de kraamperiode is een essentiële vliegroute van ten minste 15 exemplaren van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Effecten op deze vliegroute worden kunnen worden uitgesloten. Het aanbrengen van de schermen bij het Stanislascollege zal niet leiden tot een blokkade. De nieuwe inrichting van de weg vormt geen belemmering voor de vliegroute.

Het verwijderen van bomen langs de Reinier de Graafweg heeft een verwaarloosbaar effect op vleermuizen. De bomen worden sporadisch door enkele individuen gebruikt als foerageergebied. Daarnaast blijft er in de directe omgeving voldoende en meer geschikt alternatief foerageergebied aanwezig.

Het te herinrichten plantsoen wordt gebruikt als foerageergebied door enkele gewone dwergvleermuizen en een enkele ruige dwergvleermuis. Het plantsoen wordt daarnaast gebruikt als baltsterritorium door zowel een ruige dwergvleermuis als een gewone dwergvleermuis. Ook naast het Stanislascollege bevindt zich een baltsterritorium van een gewone dwergvleermuis. Eventuele negatieve effecten op vleermuizen door het verwijderen van enkele bomen in het plantsoen zijn verwaarloosbaar. Uitgesloten wordt dat het een essentieel foerageergebied betreft. Verder blijft in de directe omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Daarnaast zal in de nieuwe situatie het plantsoen worden uitgebreid en krijgt de directe omgeving een groener karakter.

Nadelige effecten als gevolg van de geplande ontwikkeling op het NNN en Natura 2000 gebieden worden niet verwacht. Het NNN en Natura 2000 gebieden liggen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden in het projectgebied.

5.2 AANBEVELINGEN

Het is aan te bevelen het verwijderen van bomen en struweel buiten het broedseizoen van vogels (globaal 15 maart - 15 juli) uit te voeren. De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. De werkzaamheden dienen in één richting te worden uitgevoerd waardoor aanwezige fauna voor de werkzaamheden uit kunnen vluchten. Om verstoring van foeragerende vleermuizen te voorkomen is het aan te bevelen de werkzaamheden overdag uit te voeren. Indien nachtelijke werkzaamheden niet voorkomen kunnen worden dan dient verlichting van het aanwezige struweel zoveel mogelijk te worden beperkt.

LITERATUUR

Bouma, M., 2016, Natuuronderzoek Reinier de Graafweg, Adviesbureau E.C.O. Logisch
Gemeente Delft 2012, K. Mostert, Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid - Holland
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014, Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, Ministerie van
Economische zaken
Tubbing, dr. G.M.J., Gemeente Delft, 2015. Rapportage quick scan vleermuizen onderzoeksgebied
ziekenhuisterrein Reinier de Graaf Gasthuis.
Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013,
Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013.
Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011, Vleermuizen, Tirion Natuur uitgevers BV, Baarn

Internet

NDFF

www.gbif.org

www.natuurloket.nl

www.piscaria.nl

www.provinciaalgeoregister.nl/georegister/

www.ravon.nl

www.stowa.nl (limnodata neerlandica)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1: Foto-impressie

Afbeelding 1: Bomenrij in grasberm

Afbeelding 2: braakliggende kruidenrijke berm

Afbeelding 3 en 4 : Te herinrichten plantsoen en parkeerplaats

Afbeelding 5: Populier met spechtgaten

Afbeelding 6: Nest in populier

Afbeelding 7: Watergang bij Stanislascollege

Afbeelding 8: Oever met beschoeiing.

Bijlage 2: Resultaat bronnenonderzoek

Tabel 1: Overzicht beschermde soorten in kilometerhokken 82/445, 83/445 en 83/446

Soortgroep	Naam	Bescherming	Afstand
Amfibieën	bastaardkikker ¹	Wnb A	< 5km
Amfibieën	bruine kikker ¹	Wnb A	< 1km
Amfibieën	gewone pad ¹	Wnb A	< 1km
Amfibieën	kleine watersalamander ¹	Wnb A	< 5km
Amfibieën	meerkikker ¹	Wnb A	< 1km
Ongewervelden	platte schijfhoren	HR IV	< 4km
Vaatplanten	echte gamander	Wnb B	< 5km
Vleermuizen	gewone dwergvleermuis	HR IV	< 1km*
Vleermuizen	laatvlieger	HR IV & Bern II	< 1km*
Vleermuizen	meervleermuis	HR IV & Bern II	< 3km*
Vleermuizen	rosse vleermuis	HR IV & Bern II	< 1km*
Vleermuizen	ruige dwergvleermuis	HR IV & Bern II	< 1km*
Vleermuizen	watervleermuis	HR IV & Bern II	< 1km
Vogels	blauwe reiger	Cat. 5	< 1km
Vogels	boerenwaluw	Cat. 5	< 5km
Vogels	boomkruiper	Cat. 5	< 1km*
Vogels	boomvalk	Cat. 4	< 5km
Vogels	buizerd	Cat. 4	< 5km*
Vogels	ekster	Cat. 5	< 1km
Vogels	huismus	Cat. 2	< 1km
Vogels	huiswaluw	Cat. 5	< 5km
Vogels	koolmees	Cat. 5	< 1km
Vogels	pimpelmees	Cat. 5	< 1km
Vogels	ransuil	Cat. 4	< 5km
Vogels	sperwer	Cat. 4	< 5km
Vogels	spreeuw	Cat. 5	< 5km
Vogels	steenuil	Cat. 1	< 5km*
Vogels	torenvalk	Cat. 5	< 5km
Vogels	zwarte kraai	Cat. 5	< 1km
Zoogdieren	boomarter	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	bosmuis ¹	Wnb A	< 4km*
Zoogdieren	bunzing ¹	Wnb A	< 4km*
Zoogdieren	dwergmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	egel ¹	Wnb A	< 1km*
Zoogdieren	gewone bosspitsmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	haas ¹	Wnb A	< 4km*
Zoogdieren	hermelijn ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	huisspitsmuis ¹	Wnb A	< 4km*
Zoogdieren	konijn ¹	Wnb A	< 5km*
Zoogdieren	rosse woelmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	veldmuis ¹	Wnb A	< 5km*
Zoogdieren	vos ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	wezel ¹	Wnb A	< 4km*
Zoogdieren	woelrat ¹	Wnb A	< 5km

* = op basis van eerdere waarnemingen van Adviesbureau E.C.O. Logisch

¹ = Vrijstelling